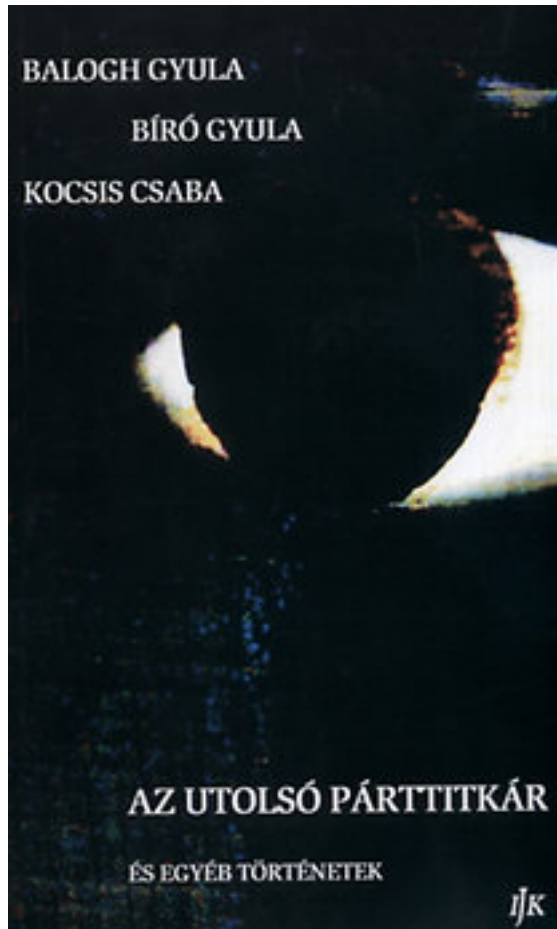

A pusztulásra ítélt négyemeletes bérház lakója, Géza szaki rendszeresen olvassa a párt hivatalos lapját és a másfél éve megjelenő pletykalapot. Minden megjelenő cikk valóságtartalmával tud azonosulni, elhiszi az utolsó betűig, ezért gyakran keveredik ellentmondásba néha még önmagával is. Ilyenkor hitetlenkedve hasonlítja össze az újságokat.

— Két igazság van — dörmögi —, és ez nem jó a népnek. Az én időmben, Bánomfalván csak egy igazság volt: a munkásé. Minket még fogadott Rakoncátlan elvtárs és Köteles elvtárs is. Gráf elvtárs, Némethi elvtárs és Orosz elvtárs azonban már szóba sem állt velünk. Eljön még a mi időnk, egyesülünk a világ proletárjaival!

— Ne hagyjuk magunkat, emberek! — kiáltotta Hidegmeleg Rozália, az angyalföldi munkásőr-zászlóalj legjobb lövésze, a gyöngébbik nem bajuszos képviselője az éjszakába.

— Ellopják alólunk az országot! Keblei különös táncba kezdtek az izgalomtól, mert úgy érezte,

eljött az ideje, hogy pártfogásába vegye ezt a szerencsétlen öreget. Egy kicsit már kijött a gyakorlatból. A munkahelyén ő volt valaha az előretolt bástya.

Első sorokban küzdött a közért. De nincs már KÖZÉRT! Ha hitel kellett: megszerezte. Ha büntetés fe-nyegette a szövetkezetet: foggal-körömmel harcolt. A legmerevebb bankigazgató is táncra perdült a társaságában, és a legszigorúbb népi ellenőrnek is megoldotta a nadrágszíját a vendégszobában. Mivel aktív nyugdíjasként keveset nézett tükörbe, elhatározta: megvigasztalja az öreg szakit, mert az a szegény ember csak „lézeng” abban a három-szobás lakásban. Géza bátyánk azonban nem vágyik meleg asszonyi szavakra. Megszokta maga körül a rendetlenséget. Úgy érzi — ezen a 70 négyzetméteren —, már győzött a kommunizmus. Kikiáltotta a nép-köztársaságot, és a statisztikai hivatalban is lejelentette, hogy az önálló államalakulat állandó lakosainak száma egy fő.

Hidegmeleg Rozália csak amolyan bomlasztó egyén, aki a párt egységén kíván egy kis rést ütni. Rozália, Rozália — dúdolja magában —, ránts ki saját kardodat hüvelyéből, ne az enyémet! Pedig ő, Kovács Géza is harcias természet volt valaha. Néha eszébe jut egy régi nóta. Ilyenkor önfeladten énekel a fürdőszobában (mert van, aki csak ott tud gátlásaitól megszabadulni):

„Én a puskám rendben tartom, tisztítom és zsírozom... ” Ahol kihagy az emlékezet, ott füttyöli, vagy dúdolja a dallamot. Aztán újra felharsan az érces bariton, mikor összetalálkozik a textussal, és a szellőztetőn tovább gyűrűzik, hogy „...pont a célba vág golyóm....”

Kopognak. A népköztársaság elnöke, az egyszemélyes állam pártitkára éppen borotválkozik. A beléptető rendszer még nem tökéletes. A „seg-gezni” határátkelőhely azonban mobil. Kitolat az előszobába. Kinéz a kukucskálón. Gyomra össze-rándul. Már megint egy betolakodó. Rozália széles mosolya ott lebeg előtte a körfolyosó öntöttvas korlátjával párhuzamosan. Ha beengedi: csorbul a szuverenitás. Ha nem enged az erőszaknak: jön 'más, talán rosszabb. Vagy jöhet jobb is? Már nincsenek illúziói. Gyula barátja azt mondja: zavar van a fejekben, szükség van a diktatúrára. Ő ezzel nem ért egyet. Ezért vonult ki a társadalomból. Szerinte nem vagyunk érettek a demokráciára. Ha most egyesülne Hidegmeleg Rozáliával, csorbulna a népköztársaság függetlensége. Persze szívesebben fuzionálna Rozáliával, mint Luficz Gáspárral, aki a szabad szerelem és a pacifisták régi jelszavát tűzte a zászlájára: „ne háborúzzál, szeretkezz inkább!”, aki úgy gondolja, hogy az egyneműek házasságában van a jövő, és a fiú—lány, illetve a férfi—nő kapcsolat csak a konzervatív, restaurációs politika csökevénye.

Akkor lehet, hogy ő mégis konzervatív? Nem! Ő forradalmi lélek! A kispesti Che Guevara, a forradalom, a tisztaság importőre. Talpra, Petőfi! Neki elég két üveg Borsodi, hogy nosztalgiázzon, nincs szüksége tablettákra, vagy más idegen anyagra. Őt csak a mozdony füstje csapta meg gyerekkorában, a kenderére nem érez készletét. Hisz a személyes meggyőzés erejében. Hisz a szeretet erejében.

Hitt a szeretet erejében. Már nincsenek illúziói. Ki szeretné tágítani a hetvennégyzetméteres-boldogság hatósugarát. Lehet, hogy mégiscsak szükség van a kulturális diktatúrára. De ő nem akar egyesülni Hidegmeleg Rozáliával és Luficz Gáspárral sem. De ha demokrácia lesz, akkor nem biztos, hogy ő marad a párttitkár! Akkor lehet, hogy hiába fáradt. Csöngetnek. Ismét kinéz a kukucskálón. Rozália nem tágít, tudja, hogy otthon van, és most elhatározta, beveszi a várat.

Enyém a vár, tied a lekvár! Micsoda gyerekes dolog! Félni egy asszony testi erejétől, lelki terrorjától. De hiszen demokrácia van! Rendszerváltás és szertelenség. Családon belüli erőszak, de már nincsen család. Belerokkant az ország a változásokba: csonka Magyarország. Belepistult a család a változásokba: csonka család. Rozália mosolya, izgő-mozgó műfogsora lebegésbe kezd a körfolyosón. Micsoda éremlyítő illat. Holnap jönnek ellenőrizni a kéményeket. Kész életveszély! Micsoda szag ez? Közben remegés és nikotinhiány. Az egészségre való nevelés elmarad. Mezítlábas cigaretta. Prométheusz, a tűz csiholója. Egy szippantás, és a füst még szét sem repeszi a tüdőt, kitágulnak a hetvennégyzetméteres népköztársaság falai, elsodorják Rozáliát, és az alá-szálló por eltemeti Luficz Gáspárt. A lelkek együtt gomolyognak a bérház felett araszoló felhőkkel. Lakók sorakoznak, érkezik egyik a másik után.

— Milyen előrelátó volt az anyám — gondolja az utolsó párttitkár —, hogy megkereszteltetett. Hát mégis van mennyország?! Az aranykapuban álló fehér tarisznyaszakállú, ősz ember, mint egy régi vágású, álmos vicc a XX. század elejéről, szigorúan átnéz rajtuk. Géza szaki érzi, hogy a vénség különös képességeivel letapogatja minden zavaros földi gondolatát. Nemcsak a test, a lélek is lehet póré? Zavartan néz körül. — Itt már nincs frakciózás — mondja Szent Péter, és hatalmas kulcsával beljebb tessékeli a bérház lakóit a pitvarba, hogy aztán — ha ideje engedi —tovább szelektáljon az egyre romló emberanyagban.

(Balogh Gyula, Bíró Gyula, Kocsis Csaba: Az utolsó párttitkár és egyéb történetek / Irodalmi jelen Könyvek, 2012.Arads)